

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Deres referanse
200602472

Vår referanse
2006/1472 631.0 EOS

Vår dato

05 MAI 2006

Høring - Prinsipper for opplæringen. Høringsuttalelse fra Fylkesmannen i Oppland

Det vises brev fra Kunnskapsdepartementet av 07.03.2006. Her inviteres det til høring om ny del II til læreplanverket for Kunnskapsløftet – Prinsipper for opplæringen.

Fylkesmannen i Oppland benytter herved anledningen til å kommentere deler av høringsutkastet.

Generelle kommentarer

Fylkesmannen i Oppland støtter de overordnede idéene i høringsutkastet. Vi mener at skolens brede og sammensatte målsettinger best kan oppfylles gjennom et utvidet kunnskaps- og kompetansebegrep med nye og utvidete perspektiver på basiskompetanse/ grunnleggende ferdigheter – i tråd med høringsdokumentet.

Vi finner det også positivt med referanser i dokumentet til lov, forskrift og læreplanens generelle del. Dette gir en ryddig tilnærming og bidrar til større forståelse av sammenhengen i læreplanverket og mellom ulike styringsdokumenter.

Vi finner disposisjonen god og oversiktlig, men ber likevel departementet vurdere å dele kapitlet om sosial og kulturell kompetanse. Vi mener dette bedre kan tydeliggjøre betydningen av både den sosiale og den kulturelle kompetansen.

Vi antar at det overordnede målet med å utarbeide dokumentet "*Prinsipper for opplæringen*" er å utdype, presisere og sammenfatte sentrale punkter i læreplanverket og dermed lette operasjonaliseringen av de generelle målene slik de uttrykkes i Læringsplakaten og læreplanens generelle del. Vi finner da også mange felles formuleringer som kan bidra til konsekvent og logisk oppbygning av læreplanverket. Samtidig bør prinsippene dersom de skal ha en hensikt, tilføre noe nytt i forhold til det som allerede er nedfelt i del I og Del III i læreplanverket.

Det er vår vurdering at teksten ikke er tilstrekkelig klar og presis. Til sammenligning finner vi *Prinsipp og retningslinjer for opplæringa i grunnskulen* ("Broen") på mange måter mer avklarende.

Besøksadresse	Postadresse	Fakturaadresse	Telefon	Saksbehandler, innvalgstelefon
Statens Hus	Serviceboks	Fakturamottak SSØ	61 26 60 00	Einar O. Standal, 61 26 61 22
Storgata 170	2626 LILLEHAMMER	Postboks 4104	Telefaks	Elektronisk post
Lillehammer		2307 HAMAR	61 26 61 67	postmottak@fmop.no
			Org. nr.:	Internett
			970 350 934	http://www.fmop.no

Det er videre vår vurdering at bruken av begrepet tilpasset opplæring i dokumentet synes å være noe inkonsistent og inkonsekvent. Det pekes på at tilpasset opplæring er et bredt og sammensatt begrep, men samtidig har omtalen side 3 siste punktum en noe snever tilnærming.

Vi mener det bør vurderes å ha med formuleringer med en eksplisitt kobling til opplæringslovens kapittel 9A og at det blir klarere føringer på daglig fysisk aktivitet i skolen.

Vi ser heller ingen grunn til å fravike tidligere styringssignaler om at enhetsskolen/ den offentlige fellesskolen også skal formidle holdninger. Vi foreslår derfor at det i innledningens andre avsnitt andre punktum framgår at *"Den skal formidle kunnskap, holdninger og ferdigheter, ..."*

Sosial og kulturell kompetanse

Vi gir vår fulle tilslutning til at sosial og kulturell kompetanse presiseres som bærende prinsipper i grunnopplæringen. Som nevnt innledningsvis er det vår vurdering at dette avsnittet med fordel kan deles slik at både den sosiale og den kulturelle kompetansen blir egne avsnitt. Vi mener det kan bidra til å løfte fram ikke minst betydningen av den kulturelle kompetansen.

Vi mener ellers at det selvsagt er viktig å bli kjent med det lokal-kulturelle og egen kulturell identitet. Vi synes likevel at dokumentet i større grad bør vektlegge det flerkulturelle og opplevelsen av kunst og kultur. Enhetsskolen/ den offentlige fellesskolen bør framstå som en felleskulturell arena som både ivaretar kulturarven som del av flertallskulturen og som samtidig er en møteplass for kulturelt mangfold der ulike kulturers egenart kan utfolde seg.

Vi vil også understreke at likestilling er en viktig del av både den sosiale og den kulturelle kompetansen og bør således omtales.

Vi vil oppfordre til at det blir lagt inn formuleringer som understreker at elever kan være en ressurs for hverandre og på den måten styrke læringsutbyttet. Aldersblanding kan for eksempel være en ressurs for sosial og kulturell utvikling gjennom identifikasjon og modell-læring. Vi viser i denne forbindelse til formuleringer i L97 (Prinsipp og retningslinjer for opplæringa i grunnskolen): *"Samvær mellom aldersgrupper er ei kjelde til gjensidig læring, omsorg og ansvarskjensle."*

Vi hadde ellers funnet det naturlig med noen formuleringer som underbygger det nære interessefellesskapet mellom skolen og den kommunale kulturskolen. Et samarbeid mellom disse aktørene er både lagt som premiss og kriterium for demonstrasjonsskoler og demonstrasjonsskulturskoler (Rundskriv Udir 1-2006) og i Stortingsmelding nr. 39 (2002-2003) *"Ei blot til Lyst. Om kunst og kultur i og i tilknytning til grunnskolen."*

Vi registrer at skolen og lærebedriften skal legge til rette for at *"elevene får kunnskaper om ulike kulturer og erfaring med et bredt spekter av kulturelle uttrykksformer."*

Vi er i utgangspunktet helt enig i disse formuleringene, men vil likevel tro at de vil kunne oppleves som rimelig urealistiske i lærebedriftene. Det bør således vurderes å foreta en viss differensiering mellom skolenes og lærebedriftenes ansvar på dette området.

Motivasjon for læring og læringsstrategier

I første avsnitt framgår det at *"Fysisk aktivitet fremmer god helse og styrker motivasjon og utholdenhet."* Det er ønskelig med klarere føringer for daglig fysisk aktivitet i skolen, og disse bør innarbeides i dokumentet. Vi viser her til Stortingsmelding nr. 30 (2003-2004) *Kultur for læring* som kommenterer daglig fysisk aktivitet i skolen på følgende måte:

"Departementet går derfor inn for at tilrettelegging for fysisk aktivitet for alle elever de dager de ikke har kroppsøving tas med i Skoleplakaten."

KUF-komiteen på Stortinget fulgte dette opp i sin innstilling (Inst. S. nr. 268, 2003-2004) med formuleringen *"Det skal legges til rette for fysisk aktivitet for alle elever de dager de ikke har kroppsøving."*

Formuleringen *"varierte og målrettede aktiviteter"* er for så vidt grei, men samtidig vil vi understreke at aktiviteter i seg selv ikke er mangelvare i norsk skole, men at det ofte er for lite fokus på hvilket læringsutbytte de ulike aktivitetene gir.

Elevmedvirkning

Under dette avsnittet bør det framgå at elevene skal delta aktivt i beslutninger som angår utviklingen av skolemiljøet, jf. kapittel 9A i opplæringsloven.

Vi mener ellers at dette punktet bør knyttes opp mot læreplanen om elevrådsarbeid som del av Kunnskapsløftet.

Tilpasset opplæring og likeverdige muligheter

Den definisjonen av tilpasset opplæring som departementet har lagt til grunn i dette avsnittet, er noe inkonsekvent og har i for stor grad fokus på individualiserende og differensiert opplæring med hovedvekt på organisering og differensiering av innhold og metode. Vi mener at tilnærmingen i større grad bør fange opp at tilpasset opplæring skjer innenfor skolen som læringsfelleskap der gruppetilhørighet er en viktig faktor. Vi vil ellers peke på at progresjon bare er én av flere sider knyttet til tilrettelegging av opplæringen.

Vi vil også mene at formuleringer som *"Dette gjelder også elever ..."* og *"... kjennetegnes ved ..."* kan oppleves som stigmatiserende og kan gi assosiasjoner til en instrumentell tilnærming.

Læreres og instruktørers kompetanse og rolle

Vi støtter at det blir fokusert på grunnopplæringens samfunnsmandat.

Vi mener ellers at avsnittet med fordel kan ha en henvisning til skoleeiers ansvar for kompetanseutviklingen, jf. opplæringsloven § 10-8.

Samarbeid med hjemmet

Vi mener dette avsnittet ikke er klart nok til å kunne legges til grunn som prinsipp for opplæringen. Avsnittet bør utvides og tydeliggjøres. Det bør framgå at foresatte ikke bare skal få informasjon, men også bør ha reell innflytelse på mange beslutninger i kombinasjon med at lærerne som profesjonelle pedagoger sørger for at læreplan og lov/ forskrift utgjør grunnlaget for samarbeidet mellom hjem og skole.

Skolens ansvar for å initiere og legge til rette for samarbeid bør presiseres.

Samarbeid med lokalsamfunnet

Vi mener også at dokumentet i større grad bør tydeliggjøre samarbeid på tvers av årstrinn og ha fokus på overganger mellom barnehage/ grunnskole og grunnskole/ videregående opplæring. Vi finner formuleringene i det siste avsnittet i dokumentet nokså vage og uforpliktende. Her bør for øvrig også rådgivningstjenestens ansvar presiseres.

Fylkesmannen i Oppland finner det positivt at samarbeid mellom skole og lokalt nærings-, arbeids- og organisasjonsliv omtales. Men vi mener at også samarbeid med andre (kommunale) instanser som jobber med barn og unges opplæring, utvikling og oppvekst- og læringsmiljø bør omtales. Vi tenker i første rekke på pedagogisk- psykologisk rådgivningstjeneste, barnevern og barne- og ungdomspsykiatrisk tjeneste.

Vennlig hilsen

Knut Aagesen e.f.
utdanningsdirektør

Einar O. Standal
Einar O. Standal
rådgiver